

Izvajanje kohezijske politike v obdobju 2021-2027: Priložnosti energetskega prehoda

V okviru projekta DeCarb in kot lokalna energetska agencija, se Zavod KSENA aktivno vključuje v regionalno strateško načrtovanje prihodnosti čiste energije, povezane z gospodarskim prestrukturiranjem regije in z izstopom iz zelo intenzivne premogovne industrije. Hitro zaprtje Termoelektrarne Šoštanj in Premogovnika Velenje postaja vse večje dejstvo, zagotavljanje pogojev pravičnega prehoda pa vse večja skrb lokalnih odločevalcev SAŠA regije. Zagotavljanje pravičnega prehoda bo v največji meri odvisno od višine zagotovljenih državnih in evropskih sredstev, ki pa je nujno povezana s številom razvitih, prijavljenih in odobrenih projektov. Sredstva bo za zagotavljanje pravičnega prehoda tako SAŠA, kot tudi ZASAVSKE regije (iz premogovno intenzivne industrije v obdobje čiste energije in za državni energetski prehod) v obdobju do leta 2030 moč črpati iz različnih evropskih in državnih mehanizmov. Za razpoložljiva evropska sredstva namenjena državi Republiki Sloveniji je pristojna Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (SVRK).

V trenutnem obdobju (do leta 2030) je državi Republiki Sloveniji iz različnih evropskih mehanizmov namenjeno približno 12 milijard €. V okviru evropskega ukrepanja za okrevanje po epidemiji COVID-19, so bila državi Republiki Sloveniji v sklopu Načrta za okrevanje in odpornost dodeljena sredstva v višini 5 milijard €. Ta sredstva so razdeljena na povratna sredstva, katerih višina znaša 3,8 milijarde € in na nepovratna sredstva, katerih višina znaša 1,8 milijarde €. Poleg sredstev pridobljenih neposredno iz mehanizma Načrta za okrevanje in odpornost je sredstva, v trenutnem obdobju moč črpati še iz *Večletnega finančnega okvirja za obdobje 2014 do 2020 (VFO 2014 – 2020)*, katerega ključni dokument za natančno razporejanje sredstev predstavlja *Operativni program za izvajanje kohezijske politike v programskem obdobju 2014 – 2020* in še iz dodatnega evropskega programa *REACT – EU*, ki z namenom ublažitve negativnih posledic epidemije COVID – 19, v *VFO 2014 -2020* sprošča še dodatna sredstva v vrednosti 385 milijonov €. Sredstva je moč črpati tudi iz mehanizma *Skupne kmetijske politike* v vrednosti 1,6 milijarde €. Dodatna sredstva pa bo v prihodnje moč črpati tudi iz novega *Večletnega finančnega okvirja v obdobju 2021 do 2027 (VFO 2021 – 2027)*. Razporejanje sredstev bo v novem *VFO 2021 – 2027* natančno opredeljeval *Operativni program za izvajanje kohezijske politike v programskem obdobju od 2021 - 2027*, ki pa je trenutno še vedno v pripravi. Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko vsa evropska sredstva namenjena državi Republiki Sloveniji, razporeja po sledečih ključnih področjih; zeleni prehod, digitalna preobrazba, pametna, trajna in vključujoča rast ter zdravstvo in socialna varnost.

Država sredstva s področja zelenega prehoda v vrednosti 2,5 milijarde €, namenja predvsem zagotavljanju; čim večje oskrbe z obnovljivimi viri energije, učinkovite rabe energije s

poudarkom na trajnosti prenovi stavb, čistega in varnega okolja, trajnostne mobilnosti in krožnega gospodarstva s poudarkom na učinkoviti rabi osnovnih virov. Sredstva s področja digitalne preobrazbe v vrednosti 440 milijonov € država namenja digitalizaciji javnega sektorja, javne uprave in gospodarstva.

Sredstva s področja pametne in trajnostne Slovenije v vrednosti 1,2 milijarde €, so namenjena raziskavam, razvoju in inovacijam, dvigu nacionalne produktivnosti, razvoju prijaznega poslovnega okolja za investitorje, ukrepom za zmanjšanje posledic negativnih strukturnih trendov na trgu dela, preoblikovanju slovenskega turizma ter investicijam s področja turistične infrastrukture in kulturne dediščine ter krepitvi digitalnih kompetenc in znanj, ki jih zahtevajo nova poklicna področja. Sredstva s področja zdravstva in socialne varnosti v vrednosti 1,5 milijarde € pa država namenja predvsem zagotavljanju učinkovitega zdravstvenega sistema, učinkovitega sistema socialne varnosti, dolgotrajni oskrbi prebivalcev in celovitemu pristopu k stanovanjski politiki.

Neposredno si bosta lahko premogovno intenzivni SAŠA in Zasavska regija, sredstva zagotovili iz *Sklada za pravičen prehod*, ki bo kot specifični mehanizem, predstavljal le del novega *Večletnega finančnega okvirja v obdobju 2021 do 2027*. Lokalni odločevalci obeh regiji, so morali na pristojno ministrstvu oddati območni načrt, v katerem so bili opisani potencialni projekti in investicije, s katerimi želita regiji zmanjšati vpliv negativnih posledic prihajajočega procesa razogljičenja. Mestna Občina Velenje je v ta namen, skupaj s svojimi deležniki, pristojni organizaciji oddala območni načrt, v katerem je opisanih več kot 50 pripravljenih projektov.

Posredno pa lahko sredstva za pravičen prehod in gospodarsko prestrukturiranje SAŠA regije, lokalni odločevalci skupaj s svojimi deležniki črpajo iz vseh že prej omenjenih področji (financiranih s strani različnih evropskih in državnih mehanizmov), v kolikor lahko sredstva porabijo za opravičene in utemeljene projekte ter investicije, ki jih je s strani države odobrila pristojna organizacija ali pa pristojno ministrstvo. Največ sredstev bo z namenom zagotavljanja pogojev pravičnega prehoda moč črpati s področij zelenega prehoda ter pametne, trajnostne in vključujoče rasti.

Mestna občina Velenje, je v ta namen ustanovila tudi nov občinski urad - *Urad za gospodarski razvoj in prestrukturiranje*. V regionalnem okvirju pa se trenutno za zagotavljanje pravičnega prehoda sprejema že več različnih strateških dokumentov in akcijskih načrtov, ki so namenjeni zmanjšanju vpliva negativnih posledic razogljičenja in prestrukturiranja regije.

Projekt DeCarb, ki je bil odobren v okviru tretjega razpisa programa Interreg Europe pod prioriteto nizkoogljično gospodarstvo, se je pričel izvajati junija 2018 in bo trajal do konca meseca maja 2023.

Več informacij o projektu je dostopnih na spletni strani <https://www.interregeurope.eu/decarb/>

Kontakt:

Vodilni partner

SZREDA Stara Zagora Regional Economic Development Agency | Bolgarija

E: office@szeda.eu

Projektni partner iz Slovenije

KSSENA Zavod Energetska Agencija za Savinjsko, Šaleško in Koroško

Titov trg 1

3320 Velenje, Slovenija

E: info@kssena.velenje.eu W: www.kssena.si